

Verslag bijeenkomst Cultuureducatie, t.b.v. opzet concept-Cultuurbrief 2021-2024

Datum: dinsdag 21 mei 2019

Locatie: Designhuis Eindhoven

Aanwezig: afgevaardigden van Emoves, Ontdekkfabriek, Eindhoven Museum, Natlab, Parktheater, MU, CKE, Pennings Foundation, Bibliotheek Eindhoven, Tante Netty, Muziekgebouw Eindhoven, CultuurStation, Archeologische Vereniging Kempen en Peelland en beleidsmedewerkers van stichting Cultuur Eindhoven (CE)

Gespreksleider Serife Çetin van CE heet de aanwezigen welkom. Zij heeft onder meer cultuureducatie als aandachtsgebied en legt uit dat deze focusgroep zich zal richten op de leeftijdsgroep 0-23 jaar. Op 3 juni bespreekt de focusgroep Cultuurparticipatie de doelgroep die ouder is dan 23. Vorige week is er ten behoeve van de concept-Cultuurbrief al [een algemene sessie](#) geweest. Op 4 juni is er weer een algemene, afsluitende bijeenkomst.

Ze trapt af met een aantal stellingen waarop kan worden gereageerd.

1. Er moet meer geld komen, zodat alle culturele instellingen cultuureducatie kunnen aanbieden.

Reacties:

- Dat is heel aanbodgericht, je zou beter naar de behoefte van scholen kunnen kijken.
- Dat vraagt om maatwerk en kost geld, want veel instellingen hebben die capaciteit niet.
- Kinderen moeten inderdaad meer met cultuur in aanraking komen, want het aanbod is nu vrij beknopt.

2. De culturele vrijetijdsbesteding van kinderen onder de 23 jaar is de verantwoordelijkheid van de ouders.

- Dat hoop je wel.
- Veel ouders hebben dit van huis uit niet meegekregen, dus is het een verantwoordelijkheid van ons allemaal.
- Hier ligt ook een taak voor het netwerk om kinderen heen: school, naschoolse opvang, (sport)clubs.
- Verwacht niet dat ouders naar jouw instelling toe komen. Ouderbetrokkenheid zou eerst in hun woonomgeving moeten worden bewerkstelligd.
- Voorkomen dat er het vooroordeel van een 'elitair tintje' aan cultuur kleeft.

3. De focus op cultuureducatie in het huidige beleid heeft ervoor gezorgd dat er een wildgroei aan aanbod is voor scholen.

- In Eindhoven? Er is helemaal geen focus, allang niet meer. En een wildgroei is er ook niet.
- Andere gemeenten als Amsterdam en Rotterdam zijn hier veel verder in, ook in de samenwerking van het culturele veld met andere sectoren als sociaal domein.
- Het is wel zo dat er meer aanbod dan vraag is. Dat zorgt ervoor dat instellingen zich soms niet gehoord en gezien voelen door scholen. Waar scholen momenteel behoefte aan hebben is een vakdocent in de klas, ook om de werkdruk te verlichten.

4. De kwaliteit van cultuureducatie is niet meetbaar.

- De kwaliteit van het aanbod kun je best meten, de invloed die het op kinderen heeft veel minder.
- In een langer traject is toename van zelfvertrouwen bij kinderen zeker meetbaar, vooral als ze in het begin nog niets durven.
- Het gaat allereerst toch om het plezier dat kinderen aan bijvoorbeeld een voorstelling beleven.

N.a.v. de gegeven reacties werpt Serife de vraag op of hetgeen wordt aangeboden toereikend is voor doelgroepen die de culturele sector niet in beeld heeft.

- Het voorbeeld van de MBO Card wordt genoemd, waar nog weinig mee gebeurt. Ook in het kader van burgerschap, waar cultuureducatie een mooi onderdeel van zou kunnen zijn, is er bij het MBO wel de wil maar schort het aan de uitvoering. In het HBO is het GeluksLab van Fontys en Parktheater een goed voorbeeld van een initiatief voor schoolverlaters.
- Het naschools aanbod is onvoldoende. Geld waarmee een combinatie docent ingezet had kunnen worden voor culturele activiteiten, is merendeels naar sport gegaan. Ook in het voortgezet onderwijs.
- Ga met het onderwijs aan tafel, om standpunten uit te wisselen en beter de samenwerking aan te kunnen gaan.

Vervolgens buigt de groep zich over enkele centrale vragen.

1. Welke kansen en knelpunten zijn er op het gebied van samenwerking tussen culturele instanties en onderwijs.

- Een mooi voorbeeld is het Crafted Festival van Summa College. Ouders die nooit naar een voorstelling gingen, kwamen hier in aanraking met alle aspecten van cultuur. Door de interesse in hun kinderen. Wellicht moet je als subsidiënt meer sturen op die samenwerking tussen onderwijs en culturele instellingen.
- Waar de een zegt dat je met workshops naar scholen toe moet gaan, zegt de ander dat je de kinderen juist uit die scholen moet halen omdat ze 'op locatie' meer beleven. Anders blijft het een aanbod tussen wiskunde en aardrijkskunde in.
- Organisaties beknibbelen op cultuureducatie, terwijl dat juist hun toekomst is.
- Wijken en andere domeinen erbij betrekken, dan kom je ook tot andere speerpunten.
- Bied mensen de kans om te participeren, ontdekken en neem in dát proces de kinderen mee, om van daaruit aan educatie te gaan werken.
- Cultuureducatie wordt door het onderwijs niet serieus genomen. Ze krijgen 15,22 euro per leerling per jaar en alleen omdat daar de 3 euro van de museumgelden bij zijn gekomen. Daarvoor kan bijna niemand via CultuurStation een traject aanbieden.

2. Hoe motiveer je jongeren van 0-23 jaar om deel te nemen aan vrijetijdsactiviteiten?

- Ze er zoveel mogelijk mee in contact brengen en hopen dat er iets aanslaat.
- De mogelijkheid bieden om vijf dingen uit te proberen/ze kennis te laten maken met vijf culturele instellingen. Vergelijkbaar met wat ze doen op het gebied van sport in Tilburg.
- Laat ze meedenken in het ontwikkelen van het aanbod.
- Jongere kinderen zijn makkelijker te motiveren, eenmaal op de middelbare school worstelen ze vaak met hun identiteit.

3. Welke factoren zijn van invloed op het succes van cultuureducatie?

- Samenwerking
- Continuïteit/verduurzaming van aanbod.
- Bevlogenheid bij de leiding van scholen/opvang.
- Intrinsieke motivatie moet uit het hart komen, niet omdat er een beloning (studiepunten)

tegenover staat.

- Aanbod moet tegenwoordig vooral 'leuk' zijn.

Vervolgens worden er groepjes gemaakt die aan dienen te geven wat ze willen bereiken binnen cultuureducatie, wat ze hiervoor zouden kunnen doen en wat ze daarvoor van CE nodig hebben.

Groep 1:

- De meeste van ons bekeken het allereerst vanuit het perspectief van hun eigen instelling. Maar uiteindelijk was de conclusie dat samenwerking toch wel heel erg belangrijk is, omdat je elkaar hard nodig hebt.

- Nadenken hoe zo'n leuke activiteit landt bij de leerling en daarover na afloop de dialoog aangaan met de leerkracht en directeur op zo'n school.

Groep 2:

- Eigenbelang zou niet centraal moeten staan. Wat nodig is, is commitment van het onderwijs. CE kan zorgen voor een lobby en als doorgeefluik fungeren naar de politiek.

Groep 3:

- Cultuur moet een vaste waarde in het onderwijs zijn.

- Inspelend hierop ook een naschools aanbod creëren en vasthouden.

Groep 4:

- Samenwerken, draagvlak creëren i.o.m. het onderwijs. En wat we daarvoor nodig hebben is GELD! (Reactie: dat kan ook kennisdeling zijn of regie: regering, doe je werk!).

- Ontmoeting, van elkaars bestaan afweten via dit soort bijeenkomsten.

- Reflectie gevraagd: culturele instellingen bereiden zich niet altijd goed voor op een bezoek aan school.

De vraag wat CE kan betekenen, roept de wedervraag op of CE ook iets te zeggen heeft op het terrein van bijvoorbeeld onderwijs. Het antwoord is 'nee'. Serife vat derhalve samen dat de aanwezigen vandaag de kanttekening plaatsen dat ook andere beleidsterreinen aandacht moeten hebben voor verbinding en samenwerking met cultuur. Net zoals 'wij van cultuur' vinden dat er cross-overs gemaakt moeten worden met andere disciplines.

Serife bedankt de aanwezigen voor hun komst en bijdrage.

Enkele door de groepen opgeschreven punten:

* Cultuureducatie moet normaal zijn op school, in de BSO en vrije tijd.

* Expertise over ervaringen met cultuureducatie moet meer worden gedeeld. Een netwerk zoals deze wordt als waardevol gezien.

In dergelijke onderwijsdiscussies blijft het nogal vaag over wie er echt verantwoordelijk is voor onderwijs en cultuuronderwijs. Hoe kan de regie gepakt worden zodat we als culturele sector samen met onderwijs en beleidsmakers het beste effect voor leerlingen kunnen bereiken?

* Toegankelijkheid van cultuureducatie vergroten binnen zowel naschoolse opvang als vrije tijd.

* Groter bereik, meer deelnemers aan workshops door meer promotie en een verbeterde samenwerking met CultuurStation.

* Culturele instanties moeten zich ook beter voorbereiden als het gaat om scholen benaderen. Vaak kent men de situatie van scholen niet voldoende.

* Langere trajecten met een einddoel als een showcase/optreden.

* Nodig zijn een pool van docenten, een regisseur en een structuur waarin verschillende gesprekken over cultuureducatie worden gevoerd.